Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Λούζονται καὶ σβύνονται
μέσ' 'ς τὸ νεραιδόρρεμα
τὰ γλυκοχαράματα
Κ. Παλάμ., Πεντασύλλ., 134.

'Εσεῖς τοῦ Πίνδου ἀργὰ γλυκοχαράματα
καὶ τρελλοπαιγνιδίσματα
Κ. Παλαμ., 'Ασάλ. Ζωή², 173.

Τὸ γλυκοχάραγμα, τὰ πουλλάκια μύρια
τὴν πρώτη λάμψη του μόλις ἰδοῦν,
πετοῦν 'ς τοῦ πύργου τὰ παραθύρια,
πετοῦν ὁλόχαρα καὶ κελαιδοῦν
Ι. Πολέμ., 'Εξωτ., 73.

Τὰ αἵματα, ποὺ ἐχύσαμε... καμμιὰ φορὰ τὴ νύχτα
τὰ βλέπομε 'ς τὸν ὕπνο μας, ἀλλὰ πριός τὰ φοβεῖται;
Τὸ πρῶτο γλυκοχάραμα τὰ σβεῖ, τὰ συνεπαίρνει
Α. Βαλαωρ., Ἔργα, 3.29.

Τὸ πρῶτο γλυκοχάραμα νὰ ἰδοῦμε τῆς ἡμέρας
Γ. Σουρῆς, Ἅπαντ., 1.186.

Κατὰ τὸ γλυκοχάραμα τῆς προσεχοῦς Δευτέρας
θὰ πέσουν πυροβολισμοὶ περίπου ἑκατὸν
Γ. Σουρῆς, Ἅπαντ., 2.67.

Ἄ! πῶς χτυπᾷ καμμιὰ φορὰ | τούτ' ἡ καρδιὰ κι ἀναφτερᾷ
τώρα 'ς τὰ γεροντάματα,
σὰ νιὸς νὰ ξαναχαίρωμαι | φεγγάρι, μέρα, ἀστροφεγγιά,
δύσες, γλυκοχαράματα
Μ. Μαλακάσ. εἰς 'Ανθολ. Η. 'Αποστολίδ., 220.

Κοντὰ 'ς τὰ χάιδια τῆς αὐγῆς πριχοῦ κεντρώση ὁ ἥλιος
μέσ' 'ς τὰ γλυκοχαράματα μ' ἀναγαλλιάζει ὁ κόσμος
Σ. Ματσούκ., Γλυκοχαράμ., 22. Συνών. *α ὐ γ ή, γ λ υ κ ο χ α ρ α μ έ ρ ι, γ λ υ κ ο χ α ρ α υ γ ή, κ ο ν τ α υ γ ή, χ ά ρ α μ α, χ α ρ α μ έ ρ ι.* **β)** Μεταφ., ἡ ἡδεῖα, ἁπαλὴ ἔναρξις ἢ κατίσχυσίς τινος ἐνιαχ. : *Δὲ μποροῦσε νὰ φανῇ παρὰ 'ς τὰ γλυκοχαράματα τοῦ πολιτισμοῦ* Κ. Παλαμ., Γράμματ., 2,172. *Βρισκότανε 'ς τὰ γλυκοχαράματα τῆς φιλολογίας καὶ σαστίζανε* Γ. Ψυχάρ., Τὰ δυὸ ἀδέρφ., 190. *Τῆς ζωῆς, τῆς λευτεριᾶς τὸ γλυκοχάραμα Λεξ.* Δημητρ.

γλυκοχαραμέρι τό, Σ. Σκίπ., 'Αγ. Βαρβάρ., 110 Μ. Τσιριμώκ., Σονέττ., 17 — *Λεξ.* Βλαστ. 363.

'Εκ τῶν οὐσ. *γ λ υ κ ο χ ά ρ α μ α* καὶ *ἡ μ έ ρ α* καθ' ἁπλολογίαν.

Γ λ υ κ ο χ ά ρ α μ α **1**, τὸ ὁπ. βλ.: Ποιήμ.

'Ολόσφιχτα ποὺ τὸ κρατεῖ 'ς τ' ὁλόλευκό της χέρι,
νὰ δείξῃ τὰ διαμάντια του 'ς τὸ γλυκοχαραμέρι
Σ. Σκίπης, ἔνθ' ἀν.

Στὰ μάτια ἀνοίγουν τ' οὐρανοῦ τοῦ γαλανοῦ οἱ βυθοὶ
κι ἀναγαλλιάζει τ' ὄνειρο σὰ γλυκοχαραμέρι
Μ. Τσιριμῶκ., ἔνθ' ἀν.

γλυκοχαραυγὴ ἡ, Γ. Χατζιδ., ΜΝΕ, 2.166 *γλυκοχαραγὴ* Γ. Βλαχογιάνν., Γῦροι ἀνέμ., 53 *γλυκοχαραὴ* Ἤπ. (Μαργαρ.) Τσακων. (Χαβουτσ.) — Γ. Βλαχογιάνν., Γῦροι ἀνέμ., 59.

'Εκ τοῦ ἐπιθ. *γ λ υ κ ὸ ς* καὶ τοῦ οὐσ. *χ α ρ α υ γ ή.*

Γ λ υ κ ο χ ά ρ α μ α, τὸ ὁπ. βλ., ἔνθ' ἀν.: *Τὴ Δευτέρα κοδὰ πρωΐ πρωΐ, γλυκοχαραὴ βγαίνουν ὅλοι ἔξω καὶ ξαπλώνουν τὴ βροῖκα καὶ τὴ βλέπουν* Ἤπ. (Μαργαρ.) *Πρωΐ πρωΐ μὲ τὴ γλυκοχαραὴ ξύπνησε ὁ κυρ' ἥλιος* Γ. Βλαχογιάνν., ἔνθ' ἀν. *'Η πεταλούδα χάρηκε τὸ φῶς καὶ τὸν ἀγέρα· χάρηκε τὴ γλυκοχαραὴ τὴν πρώτη* Γ. Βλαχογιάνν., ἔνθ' ἀν.

γλυκοχαριεντίζομαι ἐνιαχ. *γλυκοχαριεντίζουμαι* Σ. Πασογιάνν., 'Αντίλ., 35.

'Εκ τοῦ ἐπιρρ. *γ λ υ κ ὰ* καὶ τοῦ ρ. *χ α ρ ι ε ν τ ί ζ ο μ α ι.*

Χαριεντίζομαι κατὰ τρόπον οἰκεῖον ἢ περιπαθῆ : Ποίημ. *Καὶ γλυκοχαριεντίζουνται καὶ παίζουν καὶ γελοῦν.*

γλυκοχελιδόνι τό, Νίσυρ.

'Εκ τοῦ ἐπιθ. *γ λ υ κ ὸ ς* καὶ τοῦ οὐσ. *χ ε λ ι δ ό ν ι.*

'Η προσφιλής, ἡ ἀγαπητὴ χελιδών: Ἄσμ.

Πουλλί μου μέσα 'ς τὰ πουλλιά, κι ἀδόνι μέσ' 'ς τ' ἀηδόνια,
καὶ γλυκοχελιδόνι μου, μέσα 'ς τὰ χελιδόνια.

γλυκοχέσι τό, Στερελλ. (Παρνασσ.)

'Εκ τοῦ ρ. *γ λ υ κ ο χ έ ζ ω* ὑποχωρητικῶς.

'Η εὐχάριστος ἀφόδευσις : Παροιμ. *Τὸ γλυκοχέσι ἔξ' καὶ πικροχέσι* (τὰ δυσάρεστα ἀποτελέσματα εἶναι ἀναγκαία συνέπεια κακῶν πράξεων).

γλυκοχλιμιντρῶ ἐνιαχ. *γλυκοχλιμιντρίζω* Νίσυρ.

'Εκ τοῦ ἐπιρρ. *γ λ υ κ ὰ* καὶ τοῦ ρ. *χ λ ι μ ι ν τ ρ ῶ.* 'Ο τύπ. *γ λ υ κ ο χ λ ι μ ι ν τ ρ ί ζ ω* διὰ τὸν κοινὸν τῶν εἰς *-ῶ* καὶ *-ί ζ ω* ἀόριστον.

'Επὶ ἵππων, χρεμετίζω κατὰ τρόπον ἥπιον, οἱονεὶ εὐχάριστον εἰς τὴν ἀκοήν: Ἄσμ.

Κι ὁ μαῦρος εἶδεν τὴν αὐλὴ κ' ἐκαλογνώρισέν την,
τὰ ρούθουνά του στύλ-λωσεν καὶ γλυκοχλιμιντρίζει.

γλυκόχνοτος ἐπίθ. Α. Ταρσούλ., εἰς Ν. 'Εστ. 1 (1927), 911.

'Εκ τοῦ ἐπιθ. *γ λ υ κ ὸ ς* καὶ τοῦ οὐσ. *χ ν ό τ ο.*

'Ο ἔχων οἱονεὶ γλυκεῖαν, εὐχάριστον τὴν ἀπόπνοιαν τοῦ στόματος: *Μέσ' 'ς τὴ φωλιὰ τῆς περδικούλας του ἦταν ὅλα γλυκόχνοτα καὶ γελαστά.*

γλυκόχοντρος ὁ, ἀμάρτ. *γλυκόχοδρος* Κρήτ. (Κίσ.)

'Εκ τοῦ ἐπιθ. *γ λ υ κ ὸ ς* καὶ τοῦ οὐσ. *χ ό ν τ ρ ο ς.*

Γ λ υ κ ο τ ρ α χ α ν ᾶ ς, τὸ ὁπ. βλ.

γλυκοχορταίνω Νίσυρ. *γλυκουχουρταίνου* Θρᾴκ. (Σουφλ.)

'Εκ τοῦ ἐπιρρ. *γ λ υ κ ὰ* καὶ τοῦ ρ. *χ ο ρ τ α ί ν ω.*

'Απολαμβάνω ἱκανοποιητικῶς: Ἄσμ.

Δῆτε τον, μάτια, δῆτε τον, γλυκοχορτάσετέ τον,
πριχοῦ τὸν βάλουν μέσ' 'ς τὴν γῆν, ἐλᾶσθε κλάψετέ τον
(ἐκ μοιρολ.) Νίσυρ.

Ποῦ νὰ 'βρου πέτρα ριζουτή, νὰ διπλουθῶ νὰ κάτσου,
ν' ἀλυσσοδέσου τοὺ πιδί μ', νὰ τοὺ γλυκουχουρτάσου
Θρᾴκ. (Σουφλ.)

γλυκοχόρταρο τό, ἐνιαχ. *γλυκουχόρταρου* Ἴμβρ.

'Εκ τοῦ ἐπιθ. *γ λ υ κ ὸ ς* καὶ τοῦ οὐσ. *χ ο ρ τ ά ρ ι.*

Συνήθως κατὰ πληθ., ἐδώδιμα χόρτα *γ λ υ κ ὰ* τὴν γεῦσιν, κατάλληλα διὰ *χ ο ρ τ α ρ ό π ι τ τ ε ς.*

γλυκόχορτο τό, Εὔβ. (Ἄκρ. κ.ἀ.) Θεσσ. (Μπάκρ.) Θήρ. Νάξ. ('Απύρανθ.) Πελοπν. (Λεῦκτρ.) κ.ἀ.) — Χελδρ.-Μηλιαρ., Δημ. ὀνόμ. φυτ., 12 Π. Γενναδ., Λεξικ, Φυτολογ., 860 Δ. Δημάδ., Ζιζάν. Θεσσαλ. ἀγρ., 13 — *Λεξ.* Βλαστ. 450 Δημητρ.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. γ λ υ κ ὸ ς καὶ τοῦ οὐσ. χ ό ρ τ ο.

1) Τὸ φυτὸν Σαπωνόφυτον τὸ ἀγέλειον (Saponaria vaccaria ἢ Vaccaria perfoliata) τῆς οἰκογ. τῶν Καρυοφυλλιδῶν (Caryophyllaceae) Θεσσ. Θήρ. Π. Γενναδ. Λεξικ. Φυτολογ. 860 Δ. Δημάδ., Ζιζάν. Θεσσαλ. ἀγρ., σ. 13. Συνών. σ α π ο υ ν ό χ ο ρ τ ο. **2)** Τὸ φυτὸν Πνευμονικὴ ἡ φαρμακευτικὴ (Pulmonaria officinalis) τῆς οἰκογ. τῶν Τραχυφυλλιδῶν (Borraginaceae) Ἤπ. (Κουκούλ.): *Ἔλα κάνι δ'λειὰ κὶ μὴμ παί'ης μὶ τὰ γλυκουχόρτια.* **3)** Τὸ βολβοφόρον φυτὸν Βοτρύανθος ὁ πολύκομος (Muscari comosum) τῆς οἰκογ. τῶν Λειριιδῶν (Liliaceae) Στερελλ. (Σπάρτ.): *Τοὺ γλυκόχουρτον ἔχ' γαλαζάκ' λουλούδ'.* **4)** Εἶδος ἐδωδίμου πόας τῆς οἰκογ. τῶν Συνθέτων (Compositae) Πελοπν. (Μάν.) Στερελλ. (Κανδήλ. Μύτικ. Σπάρτ. κ.ἀ.) **5)** Κατὰ πληθ. γ λ υ κ ό χ ο ρ τ α ἄγριά τινα ἐδώδιμα χόρτα γλυκείας πως γεύσεως Εὔβ. (Ἄκρ. κ.ἀ.) Νάξ. (Ἀπύρανθ.) κ.ἀ.: *Ἄσκημά 'ναι τοῦτα δὰ γλυκόχορτα* Ἀπύρανθ.

γλυκόχρωμος ἐπίθ. Κ. Χρηστομάν. εἰς Ἀνθολ. Η. Ἀποστολίδ., 492.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. γ λ υ κ ὸ ς καὶ τοῦ οὐσ. χ ρ ῶ μ α.

Ὁ ἔχων γλυκύ, ἁπαλόν, εὐχάριστον τὴν ὄψιν χρῶμα: Ποίημ.

Ἄνθισαν γύρω ἀνάρια γλυκόχρωμα τ' ἀστέρια,
κ' ἕνα ἀεράκι τοὺς μαδᾷ τὰ ὥρια φυλλαράκια.

γλυκοχτυπῶ Γ. Ξενόπ., Στελλ. Βιολ., 20 Γ. Δροσίν., Ἀγροτ. ἐπιστ., 87 Ι. Μάμος, Ἀγρολούλ., 68.

Ἐκ τοῦ ἐπιρρ. γ λ υ κ ὰ καὶ τοῦ ρ. χ τ υ π ῶ

Κτυπῶ ρυθμικῶς ἢ ζωηρῶς ἔκ τινος εὐχαρίστου λόγου ἔνθ' ἀν.: *Ὤ, πῶς γλυκοχτυποῦσε ἡ καρδιά της ἀπὸ χαρά, ἀπὸ ἐλπίδα!* Γ. Ξενόπ., ἔνθ' ἀν. || Ποίημ.

Καὶ ἡ καρδιὰ 'ς τὰ στήθη μου γλυκοχτυπᾷ κ' ἐλπίζει
Γ. Δροσίν., ἔνθ' ἀν.

Χίλιες καρδιὲς χαρούμενες | γιὰ σᾶς γλυκοχτυποῦνε,
χίλιες εὐχὲς ἀπόκρυφα | 'ς τὸν ὕψιστο λαλοῦνε
Ι. Μάμος, ἔνθ' ἀν.

γλυκόχυμος ἐπίθ. Α. Καρκαβίτσ., Ζητιᾶν., 196 Ι. Πολέμ., Κειμήλ., 108 Π. Βλαστ., Ἀργώ, 118 Γ. Βλαχογιάνν., Προπύλ., 1.150 — *Λεξ.* Δημητρ.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. γ λ υ κ ὸ ς καὶ τοῦ οὐσ. χ υ μ ό ς.

Ὁ ἔχων γλυκὺν χυμὸν Α. Καρκαβίτσ., ἔνθ' ἀν. Ι. Πολέμ., ἔνθ' ἀν., Γ. Βλαχογιάνν., ἔνθ' ἀν. — *Λεξ.* Δημητρ.: *Κάθε γλυκόχυμο καὶ τροφαντὸ βοτάνι* Γ. Βλαχογιάνν., ἔνθ' ἀν. — *Λεξ.* Δημητρ. *Ἐκαθόταν 'ς τ' ἀκροκλώναρα τῶν δένδρων κ' ἐμύτιζε τοὺς γλυκόχυμους σπόρους* Α. Καρκαβίτσ., ἔνθ' ἀν. || Ποίημ.

Φέρνουν γλυκόχυμα σταφύλια | σὲ πατητήρια βαθουλὰ
Ι. Πολέμ., ἔνθ' ἀν. **β)** Μεταφ., γ λ υ κ ό ς, εὐχάριστος, τερπνὸς Π. Βλαστ., ἔνθ' ἀν.: Ποίημ.

Κ' ἔπειτα σκῦψε καὶ μίλησέ μου,
φωνὴ καλή, γιὰ τὰ πρωινὰ γλυκόχυμα τὰ χρόνια
καὶ τὶς βουνήσιες λευτεριὲς μέσ' 'ς τὸ ἀττικὸ λιοπύρι.

γλυκόχωμα τό, ἐνιαχ. *γλυκόχουμα* Πελοπν. (Καλάβρυτ.)

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. γ λ υ κ ὸ ς καὶ τοῦ οὐσ. χ ῶ μ α.

Μεταφ., τόπος, γῆ γόνιμος, ἐπιδεκτικὴ καλλιεργείας.

γλυκοχωρατεύω ἐνιαχ. *γλυκοχωρατεύγω* Θρᾴκ. (Σαρεκκλ. κ.ἀ.)

Ἐκ τοῦ ἐπιρρ. γ λ υ κ ὰ καὶ τοῦ ρ. χ ω ρ α τ ε ύ ω.

Ἀστεΐζομαι κατὰ τρόπον οἰκεῖον ἢ περιπαθῆ ἔνθ' ἀν.: *Γλυκοχωράτευγαν σὰ νιοπαδρεμένοι* (ἐκ παραμυθ.) Σαρεκκλ. *Καὶ ἔγιναν τότες γούλα μέλ' καὶ γάλα καὶ ἀπὸ τότες γλυκοχωράτευγαν* (νοοῦνται οἱ σύζυγοι) Θρᾴκ. Πβ. γ λ υ κ ο χ α ρ ι ε ν τ ί ζ ο μ α ι.

γλυκοψάλλω Κ. Κρυστάλλ. εἰς Παρνασσ. 17, 74 Γ. Στρατήγ., Τραγούδ. τοῦ σπιτ., 62.

Ἐκ τοῦ ἐπιρρ. γ λ υ κ ὰ καὶ τοῦ ρ. ψ ά λ λ ω.

Ψάλλω, τραγουδῶ γλυκά, μελωδικά, ἔνθ' ἀν.: Ποιήμ.

Οὔτε γιὰ ξένες, γιὰ παλιὲς θὰ γλυκοψάλω ἀγάπες
Κ. Κρυστάλλ., ἔνθ' ἀν.

Καὶ γλυκοψάλλουνε βράδυ κι αὐγή,
αἰώνιας ἄνοιξης αἰώνια ἀηδόνια
Γ. Στρατήγ., ἔνθ' ἀν.

γλυκόψαρο τό, Κωνπλ. Μακεδ. (Νέα Πέραμ.)

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. γ λ υ κ ὸ ς καὶ τοῦ οὐσ. ψ ά ρ ι.

Ἰχθὺς γλυκέων ὑδάτων, τὸ κοινῶς ψ ά ρ ι τ ο ῦ γ λ υ κ ο ῦ ν ε ρ ο ῦ.

γλυκοψεύτης Θρᾴκ. Κύθν.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. γ λ υ κ ὸ ς καὶ τοῦ οὐσ. ψ ε ύ τ η ς.

Ὁ ἀπατῶν μὲ γ λ υ κ ὰ ψ έ μ α τ α, ὁ οἱονεὶ γ λ υ κ ὸ ς ψ ε ύ τ η ς, ἔνθ' ἀν.

γλυκοψήνω Γ. Σουρῆ, Ρωμ., ἀρ. 180.

Ἐκ τοῦ ἐπιρρ. γ λ υ κ ὰ καὶ τοῦ ρ. ψ ή ν ω.

Μεταφ., ἐπιδιώκω σύναψιν ἐρωτικῶν σχέσεων μὲ γλυκόλογα κ.τ.ὅ. *Ὅταν τὰ γλυκοψήνῃς πρὸ πάντων μὲ Ἀγγλίδα.*

γλυκοψιθυρίζω ἐνιαχ. Κ. Παλαμ., Ἀσάλ. Ζωή², 58 Γ. Ξενόπ., Γυριομ., 44 Ι. Πολέμ., Παλ. βιολ., 31 Κ. Παρορ., Στὸ ἄλμπουρ., 167.

Ἐκ τοῦ ἐπιρρ. γ λ υ κ ὰ καὶ τοῦ ρ. ψ ι θ υ ρ ί ζ ω.

Ψιθυρίζω κατὰ τρόπον οἱονεὶ ἁπαλὸν καὶ εὐάρεστον ἔνθ' ἀν.: *Νὰ φωτίσω, νὰ παρηγορήσω, νὰ παλέψω, νά, τί μοῦ γλυκοψιθυρίζει μέσα μου κάποια φωνὴ* Κ. Παρορ., ἔνθ' ἀν. *Ἔνοια σου, τοῦ γλυκοψιθύρισε πάλι* Γ. Ξενόπ., ἔνθ' ἀν. || Ποιήμ.

Ἐχθὲς τοῦ δειλινοῦ τὴ σιγαλιὰ
περνῶντας ἀπὸ 'κεῖ θλιμμένος πάλι
ἄκουσα σὰν μιὰ γνώριμη λαλιὰ
νὰ γλυκοψιθυρίζῃ ἀγάλι-ἀγάλι
Ι. Πολέμ., ἔνθ' ἀν.

Ἤχοι παλιοὶ καὶ γνώριμοι μοῦ γλυκοψιθυρίζουν
τῶν γυναικῶν τὶς ὀμορφιές, τοὺς ἥσκιους τῶν σπιτιῶν
Κ. Παλαμ., ἔνθ' ἀν.

γλυκοψιθύριστος ἐπίθ. ἐνιαχ. Ι. Πολέμ., Βασιλ. ἀνήλιαγ., 69.

Ἐκ τοῦ ρ. γ λ υ κ ο ψ ι θ υ ρ ί ζ ω.

Ὁ ψιθυριζόμενος κατὰ τρόπον ἁπαλὸν καὶ εὐάρεστον: Ποίημ.

Καὶ 'ς τὰ γλυκοψιθύριστα τοῦ ἀγέρα παρακάλια
λιγώθηκε, πλανέθηκε.
Ι. Πολέμ., ἔνθ' ἀν.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ